

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt onsdag den 19. november 2025

Sag BS-36205/2024-HJR

A
(advokat Martin Simonsen)

mod

Gældsstyrelsen
(advokat Jesper Saugmandsgaard Øe)

I tidligere instanser er afsagt kendelse af Skifteretten i Helsingør den 26. januar 2024 (SKS 42-1/2024) og af Østre Landsrets 15. afdeling den 6. marts 2024 (B-117-24).

I påkendelsen har deltaget fem dommere: Michael Rekling, Jens Kruse Mikkelsen, Lars Apostoli, Rikke Foersom og Mohammad Ahsan.

Påstande

Kærende, A, har nedlagt påstand om, at skifterettens kendelse om rådighedsfratagelse ophæves, subsidiært at skifteretten ikke burde have taget indkæres, Gældsstyrelsens, anmodning om rådighedsfratagelse til følge. Over for Gældsstyrelsens principale påstand om afvisning har A nedlagt påstand om, at kæresagen fremmes.

Gældsstyrelsen har påstået afvisning, subsidiært stadfæstelse.

Sagsfremstilling

Ved Skattestyrelsens afgørelse af 28. september 2023 blev ansættelsen af As skattepligtige indkomst for indkomstårene 2012-2018 forhøjet med ca. 11,3 mio. kr. Baggrunden herfor var, at A i de nævnte indkomstår på sine bankkonti havde modtaget overførsler fra udlandet på ca. 23,5 mio. kr. Skattestyrelsen

anså de pengebeløb (på i alt ca. 11,3 mio. kr.), der ikke var ført videre i umiddelbar forlængelse af modtagelsen, som skattepligtig indkomst for A.

Den 20. december 2023 forfaldt den første rate af skattebetalingen på ca. 2,9 mio. kr.

Samme dag sendte Gældsstyrelsen påkrav til A om betaling af de ca. 2,9 mio. kr. med oplysning om, at såfremt beløbet ikke blev betalt senest 10 dage fra den 20. december 2023, ville Gældsstyrelsen uden yderligere varsel påbegynde retslige skridt mod hende.

Den 21. december 2023 påklagede A Skattestyrelsens afgørelse af 28. september 2023, og den 22. december 2023 søgte hun om henstand med skattebetalingen.

As samlever, B, døde den 29. december 2023 i Spanien.

Den 2. januar 2024 indgav Gældsstyrelsen konkursbegæring mod A på grundlag af den forfaldne første rate af skattebetalingen på ca. 2,9 mio. kr. De efterfølgende rater med forfald den 22. januar, 20. februar og 20. marts 2024 blev også nævnt i konkursbegæringen. Det samlede skattekrav udgjorde i alt ca. 8,9 mio. kr. Af konkursbegæringen fremgår bl.a.:

”Da det skyldige beløb trods gentagne henvendelser ikke er betalt, ses nærværende konkursbegæring nødvendiggjort med henblik på at etablere fristdag. Om insolvensbetingelsen i konkurslovens § 17, stk. 2, bemærkes, at det må antages, at skyldneren ikke er i stand til at opfylde sine forpligtelser, efterhånden som de forfalder til betaling.

Gældsstyrelsen har retlig interesse i afsigelsen af et konkursdekret, idet det bemærkes, at det er konstateret, at skyldneren ejer en fast ejendom beliggende X-vej 5, 2970 Hørsholm, som ultimo 2023 er udbudt til salg, og som på det foreliggende må antages at have en ikke uvæsentlig friværdi. Hertil kommer, at det i forbindelse med konkursbehandlingen af et af skyldnerens samlevers selskaber, Z Holding under konkurs (CVR-nr.: ...) er konstateret en lang række overførsler mellem selskabet (nu under konkurs) og skyldneren samt en række yderligere selskaber, som skyldneren anses for at have forbindelse til. Det kan således ikke på forhånd afvises, at der er sket omstødelige dispositioner, og at der ved en konkursbehandling vil blive dækning til Skatteforvaltningens krav.”

Den 5. januar 2024 indkaldte skifteretten A til møde i skifteretten den 22. januar 2024 med henblik på behandling af Gældsstyrelsens konkursbegæring. Indkaldelsen blev sammen med konkursbegæringen forkyndt for hende den 7. januar 2024.

As advokat, Martin Simonsen, orienterede ved mail af 15. januar 2024 skifteretten om, at hun var forhindret i at møde den 22. januar 2024, da hun denne dag ville befinde sig i Spanien, hvor B var afgået ved døden, og hvor hun skulle stå for en række praktiske opgaver som følge af dødsfaldet. Vedhæftet mailen var en dødsattest vedrørende B. Advokat Martin Simonsen oplyste, at det krav, som dannede grundlag for konkursbegæringen af 2. januar 2024, dvs. Skattestyrelsens afgørelse af 28. september 2023, var påklaget til Skatteankestyrelsen, og at der var søgt om henstand med skattebetalingen.

Skifteretten aflyste herefter skifteretsmødet og opfordrede den 17. januar 2024 A til "at oplyse og fremlægge dokumentation for, hvornår hun er rejst til Spanien, samt oplysning om, hvornår skyldner vil returnere til Danmark".

Den 22. januar 2024 indgav Gældsstyrelsen med henvisning til konkurslovens § 26, stk. 1, nr. 4, anmodning om, at A blev frataget rådigheden over bankkonti, aktiebeholdning og en fast ejendom. Gældsstyrelsen bad samtidig om, at anmodningen blev behandlet uden forudgående underretning af A, idet formålet med anmodningen ellers måtte antages at blive forspildt. Af anmodningen om rådighedsfratagelse fremgår bl.a.:

"Der anmodes ... om, at kendelse om rådighedsfratagelse afsiges før det tidspunkt, hvor A indkaldes til et nyt retsmøde i sagen om behandling af selve konkursbegæringen, idet det bemærkes, at der efter rekvirentens opfattelse er nærliggende risiko for, at skyldneren ved underretning om nærværende anmodning vil råde over sine aktiver til skade for kreditorerne, før konkursdekretet afsiges, hvorfor formålet med rådighedsfratagelsen forspildes, jf. princippet i retsplejelovens § 493, stk. 2.

Det bemærkes, at A efter hun den 20. juni 2023 blev bekendt med Skattestyrelsens forhøjelse af sin skattepligtige indkomst, der er baggrunden for rekvirentens konkursbegæring af 2. januar 2024 i sagen, den 5. juli 2023 har afhændet sin private bil, kort efter den 11. august 2023 henholdsvis 5. september 2023 underpantsat to ejerpantebreve i sin ejendom beliggende X-vej 5, 2970 Hørsholm, med et tinglyst pålydende på kr. 1.850.000 og kr. 2.500.000 til sin samlevers (nu afdøde B) spanske selskab, Y Holding SL, for efterfølgende den 7. september 2023 at sætte sin førnævnte ejendom til salg ...

Skatteforvaltningen gør gældende, at As undladelse af at angive korrekte skatteoplysninger om sin skattepligtige indkomst, og den deraf betydelige gæld til Skatteforvaltningen kombineret med sagens øvrige forhold, herunder betydelige privatforbrug finansieret via Z Holding

ApS' (nu under konkurs) midler medfører, at det kan lægges til grund, at gældsopbygningen er sket systematisk og med evne og vilje til at misbruge skattelovgivningen for egen økonomisk vindings skyld.

Skatteforvaltningen gør gældende, at de ovenfor skitserede indbyrdes relationer og pengestrømme mellem A, Z Holding ApS (nu under konkurs), nu afdøde B samt hans udenlandske selskaber, herunder Y Holding SL, med al tydelighed viser, at parret har indrettet sig på en måde, hvor aktiver i videst muligt omfang er forsøgt skatteunddraget.

Skatteforvaltningen gør videre gældende, at det ovenfor beskrevne forløb viser, at A både har vilje og evne til at råde over sine aktiver til skade for fordringshaverne, hvilket hun de facto også allerede har gjort efter hun blev bekendt med Skattestyrelsens forslag til afgørelse af 20. juni 2023 om forhøjelse af sin skattepligtige indkomst med mere end kr. 11 mio.

Når ovennævnte kombineres med det faktum, at A kort efter hun blev bekendt med forhøjelsen både har underpantsat to ejerpantebreve i sin ejendom for sammenlagt kr. 4.350.000 til fordel for sin nu afdøde samlevers spanske selskab, Y Holding SL, efterfølgende har sat sin ejendom til salg og nu er i Spanien, må det lægges til grund, at A har udvist særdeles kvalificeret evne og vilje til at unddrage fordringshaverne.

Skatteforvaltningen gør således i den forbindelse gældende, at As allerede iværksatte unddragelse af aktiver sammenholdt med hendes (efter det oplyste) aktuelle tilstedeværelse i Spanien, hvor både hendes nu afdøde samlever B samt deres søn, C, har haft ophold i længere perioder, indebærer en iboende betydelig risiko og fare for, at A vil fortsætte med at råde over sine aktiver til skade for fordringshaverne.

Skifterettens opmærksomhed henledes i den forbindelse på, at As ejendom beliggende X-vej 5, 2970 Hørsholm, fortsat er udbudt til salg, og at der principielt kan blive indgået en købsaftale, når som helst. Alternativt at ejendommen skødes over til selskaber eller personer i As netværk.

På denne baggrund gør Skatteforvaltningen gældende, at der foreligger en væsentlig forstikkelsesrisiko, hvorved As aktiver risikerer at blive unddraget fra kreditorernes fyldestgørelse, såfremt der ikke foretages rådighedsfratagelse, jf. konkurslovens § 26, stk. 1, nr. 4."

Den 26. januar 2024 afsagde skifteretten – uden at have underrettet A eller hendes advokat om anmodningen om rådighedsfratagelse – kendelse om rådighedsfratagelse. Af kendelsen fremgår bl.a.:

”Skifteretten har efter anmodning fra rekvirenten behandlet anmodningen om rådighedsfratagelse uden forudgående underretning af skyldner, idet formålet med rådighedsfratagelsen ellers må antages at forspildes, jf. princippet i retsplejelovens § 493, stk. 2.

Der afsagdes

Kendelse

Skifteretten har endnu ikke kunnet træffe afgørelse om konkurs. På baggrund af det af rekvirenten i anmodningen anførte findes der at være fare for, at skyldner vil råde over ejendelene til skade for fordringshaverne, jf. konkurslovens § 26, stk. 1, nr. 4. Der er herved lagt vægt på det anførte om, at skyldner efter Skattestyrelsens forslag til afgørelse af 20. juni 2023 solgte sin bil, den 11. august 2023 og 5. september 2023 underpantede sin ejendom på X-vej til Bs spanske selskab, Z Holding SL for et beløb af hhv. 1.850.000 kr. og 2.500.000 kr. og den 7. september 2023 satte ejendommen til salg. Betingelserne for rådighedsfratagelse er derfor opfyldt, hvorfor

bestemmes

A fratages rådigheden over

- bankindestående på konti hos:
 - Danske Bank A/S, reg.nr. 4467, konto.nr.: ...
 - Danske Bank A/S, reg.nr. 4467, konto.nr.: ...
 - Jyske Bank A/S, reg.nr. 5011, konto.nr.: ...
 - Jyske Bank A/S, reg.nr. 5011, konto.nr.: ...
- aktiedepot hos Nordnet Bank, filial af Nordnet Bank AB, Sverige, depot.nr. 00000000041030008
- aktier i Enochian Biosciences INC, Isin-kode S29350E1047
- Ejendommen beliggende X-vej 5, 2970 Hørsholm.

Skifteretten lyser rådighedsfratagelsen på den faste ejendom.

Rekvirenten ved advokat Boris Frederiksen udpeges, jf. konkurslovens § 26, stk. 3, til at sikre, at rådighedsfratagelsen meddeles banker mv.

Til brug for skifterettens vurdering af om der foreligger lovligt forfald, skal skyldner senest den 30. januar 2024 fremsende dokumentation for, at hun den 22. januar 2024 opholdt sig i Spanien. Fremsendes sådan dokumentation ikke rettidigt, vil skifteretten kunne bestemme, at der ikke foreligger lovligt forfald.”

Den 29. januar 2024 modtog A skifterettens kendelse om rådighedsfratagelse.

Den 30. januar 2024 sendte A til skifteretten en kopi af boardingkort vedrørende sin flyrejse den 20. januar 2024 fra København til Malaga.

Ved kendelse af 6. marts 2024 stadfæstede landsretten skifterettens kendelse om rådighedsfratagelse. Af kendelsen fremgår bl.a.:

”Landsretten bemærker, at skifteretten efter konkurslovens § 26, stk. 1, nr. 4, når afgørelse om konkurs ikke straks træffes, efter anmodning fra en fordringshaver kan fratage skyldneren rådighed over ejendele, som kan inddrages under eventuel konkursbehandling, hvis der er fare for, at skyldneren vil råde over ejendele til skade for fordringshaverne.

Af betænkning nr. 606 fra 1971, som ligger til grund for bestemmelsen, der svarer til betænkningens forslag til § 27, fremgår bl.a.:

”Til § 27.

Efter udkastets § 30 bevarer skyldneren i princippet rådigheden over sine midler til det tidspunkt, da konkursdekret afsiges. Dispositioner, der er foretaget efter indgivelsen af konkursbegæringen, kan ofte omstødes efter reglen i § 71, og der er mulighed for at beskikke tilsyn efter § 14 eller § 25, stk. 2, hvis skyldneren efter anmeldelse af betalingsstandsning selv ønsker det, eller hvis det stilles som vilkår for en udsættelse, der sker med henblik på opnåelse af en ordning med kreditorerne. Disse regler giver imidlertid næppe tilstrækkelig beskyttelse mod en skyldner, der kan befrygtes enten at ville bringe sine midler i sikkerhed f.eks. i udlandet eller at ville forøde dem. Selv om tilsyn beskikkes, kan skyldneren beholde den faktiske besiddelse af sine pengemidler og andre formueeffekter.

Giver skyldneren møde efter en fordringshavers konkursbegæring uden at rejse indsigelse mod denne, kan konkurs i almindelighed straks dekretes, og der opstår da intet problem. Det kan imidlertid være, at man ikke kan komme i forbindelse med skyldneren, og uden forkyndelse af konkursbegæring og indkaldelse til møde i

skifteretten kan konkurs ikke komme i stand. I denne situation vil der ikke helt sjældent være fare for misbrug af aktiver. Møder skyldneren op og rejser indsigelser, kan disse nødvendiggøre en udsættelse til bevisførelse, selv om skifteretten på forhånd skønner, at indsigelserne er uden betydning. Også sådan udsættelse kan misbruges af skyldneren. Udvalget har ment, at der bør være en adgang for skifteretten til i særlige tilfælde, i stedet for enten at afsige konkursdekret på et ikke helt fyldestgørende grundlag eller at prisgive kreditorernes interesse i bomassen da at gå den mellemvej helt eller delvis at fratage skyldneren ikke blot den retlige, men også den faktiske rådighed over aktiverne, medens konkursbetingelserne nærmere prøves. Da der også forekommer ubeføjede konkursbegæringer, må der være særlige kauteler forbundet med en sådan ordning.

...

Der kræves efter § 27 en begæring om rådighedsfratagelse fra en af kreditorerne, ikke nødvendigvis konkursrekvirenten. Skifteretten kan ikke af egen drift iværksætte rådighedsfratagelse. Skifterettens beføjelse er i alle tilfælde fakultativ, og det må haves for øje, at rådighedsfratagelsen er et ekstraordinært skridt, der foregriber konkursen, og som kun bør foretages, når det både er påkrævet af hensyn til kreditorerne og ubetænkeligt ud fra hensyn til debitor. Der må være en alt overvejende sandsynlighed for, at konkursbegæringen tages til følge; men herudover må der være en særlig grund til rådighedsfratagelsen.

...

Udebliver skyldneren trods behørig indkaldelse fra det skifteretsmøde, hvori konkursbegæringen skal behandles, kan skifteretten tage dette som et indicium for, at betingelserne for at forlange konkurs er til stede, jfr. § 23, stk. 5; men hvis skifteretten dog ønsker at foretage en yderligere prøvelse heraf, kan den efter § 27, stk. 1, nr. 2, foreløbig gå den mellemvej at foregribe konkursens virkninger med hensyn til rådigheden.

Har indkaldelse af skyldneren været umulig, fordi han har forladt sin bopæl, og hans opholdssted er ukendt, vil der ikke sjældent bestå en særlig frygt for, at skyldneren vil misbruge sin rådighed. Der sigtes naturligvis særlig til tilfælde, hvor skyldneren må antages at holde sig skjult for at undgå kreditorforfølgning; men det er ikke udelukket at anvende bestemmelsen, hvis han f.eks. eftersøges af politiet som mistænkt for en forbrydelse, og dette må antages at være grunden til, at han holder sig skjult.

Giver skyldneren møde for skifteretten, kan fratagelse af rådighed ske, hvis der er fare for råden til skade for fordringshaverne. Der må her påvises bestemte holdepunkter, der tyder på en sådan fare, f. eks. en række ubegrundede afhændelser eller betalinger af gældsposter i tiden op til konkursbegæringens indgivelse, forberedelser til bortrejse til udlandet, forhandlinger under en enkelt kreditors medvirken om salg af fast ejendom eller forretning o. s. v.
...

Rådighedsindskrænkningen vil normalt vedvare, til debitor erklæres konkurs, og derefter fortsætte som den af konkursen følgende urådighed. Afsiger skifteretten kendelse om, at konkursbegæringen ikke kan tages til følge, bortfalder rådighedsindskrænkningen med det samme; men hvis skifterettens kendelse påkæres, kan der tillægges kæremålet opsættende virkning, jfr. retsplejelovens §§ 422, stk. 2, og 441, stk. 2, sammenholdt med udkastets § 209. Tilbagekaldes konkursbegæringen, bortfalder rådighedsindskrænkningen, når skifteretten har modtaget tilbagekaldelsen, medmindre der forinden er indgivet konkursbegæring af en (anden) kreditor. Indgives den nye konkursbegæring derimod først efter tilbagekaldelsen af den første, kan rådighedsfratagelse kun ske efter en ny anmodning og en ny afgørelse af skifteretten. Skifteretten kan til enhver tid, efter påstand eller af egen drift, tilbagegive skyldneren rådigheden i det hele eller for en del, f. eks. hvis den nu anser faren for forringende dispositioner for bortfaldet, eller hvis en flygtet skyldner nu giver møde. Forinden skifterettens afgørelse bør der i almindelighed gives parterne lejlighed til at udtale sig. Er der sket tinglysning af rådighedsfratagelsen på skyldnerens faste ejendom, må der ske aflysning, når rådighedsfratagelsen ophører.”

Landsretten finder, at skifteretterne hverken efter ordlyden af eller forarbejderne til konkurslovens § 26, stk. 1, nr. 4, er afskåret fra at afsige kendelse om rådighedsfratagelse på grund af forstikkelsesfaren uden forudgående underretning af skyldneren eller dennes repræsentant, hvis betingelserne herfor er opfyldt.

Henset hertil og til det formål, som en kendelse om rådighedsfratagelse skal varetage, tiltræder landsretten af de grunde, der er anført nedenfor, at skifteretten efter princippet i retsplejelovens § 493, stk. 2, har truffet afgørelse uden forudgående underretning af A.

Efter sagens oplysninger, herunder det i konkursbegæringen og anmodningen om rådighedsfratagelse samt de med disse dokumenter

fremlagte bilag oplyste, finder landsretten, at Gældsstyrelsen i tilstrækkelig grad har sandsynliggjort, at konkursbegæringen vil kunne tages til følge. Landsretten tiltræder endvidere af de grunde, der er anført af skifteretten, samt i øvrigt henset til oplysningerne i sagen, at der er fare for, at A, inden konkursbegæringen kan behandles, vil råde over de aktiver, der er omfattet af skifterettens kendelse, til skade for fordringshaverne. Betingelserne for undtagelsesvist at fratage A rådigheden over aktiverne efter konkurslovens § 26, stk. 1, nr. 4, er derfor opfyldt.

Herefter, og da det, som kærende har anført, herunder om konkursfordringen, anmodningen om henstand og manglende sikkerhedsstillelse, ikke kan føre til et andet resultat, stadfæster landsretten skifterettens kendelse.”

Den 22. april 2024 afsagde skifteretten konkursdekret over A, hvilket landsretten stadfæstede den 10. juli 2024.

Skatteankenævnet nedsatte ved afgørelse af 17. september 2024 Skattestyrelsens forhøjelse af As indkomster fra ca. 11,3 mio. kr. til ca. 5,6 mio. kr.

Skattestyrelsen bestemte ved afgørelse af 20. september 2024, at A ikke kunne få henstand med betaling af skatten.

Anbringender

A har over for Gældsstyrelsens afvisningspåstand anført navnlig, at hun har retlig interesse i at få prøvet skifterettens kendelse af 26. januar 2024 om rådighedsfratagelse, som var et meget vidtgående indgreb, der var gældende i tre måneder, indtil skifteretten den 22. april 2024 afsagde konkursdekret.

Rådighedsfratagelse forud for konkurs er et alvorligt tvangsindgreb. Dette gælder så meget desto mere, når det sker uden forudgående underretning af skyldneren. Derfor skal en rådighedsfratagelse, der foretages uden forudgående underretning, have sikker hjemmel. En sådan hjemmel foreligger hverken i konkurslovens § 26 eller i princippet i retsplejelovens § 493, stk. 2.

Skattestyrelsens fordring mod A havde ikke den fornødne klarhed. Det skyldes, at Skattestyrelsens afgørelse, som fordringen var baseret på, var påklaget, og at der var søgt om henstand med skattebetalingen.

De oplysninger, som Gældsstyrelsen ensidigt havde fremlagt til støtte for synspunktet om unddragelsesrisiko, var utilstrækkelige til at træffe afgørelse om rådighedsfratagelse. Endvidere levede skifterettens prøvelse af de nævnte oplysninger ikke op til de krav, der gælder, når der er tale om et alvorligt tvangsindgreb over for en borger.

Gældsstyrelsen har til støtte for afvisningspåstanden anført navnlig, at A ikke har en aktuel og konkret interesse i, at hendes påstande tages under påkendelse. Det skyldes, at der foreligger et endeligt konkursdekret, som indebærer, at de aktiver, der var omfattet af rådighedsfratagelsen, er omfattet af konkursdekretet. En påkendelse af påstandene har således ikke betydning for As retsstilling.

Betingelserne i konkurslovens § 26, stk. 1, nr. 4, for rådighedsfratagelse var opfyldt. Endvidere kunne rådighedsfratagelse ske uden forudgående underretning af A. Det skyldes, at § 26, stk. 1, forudsætter, at der kan være situationer, hvor skyldneren ikke er underrettet om anmodningen om rådighedsfratagelse. Hertil kommer, at der vil kunne være risiko for, at formålet med rådighedsfratagelsen forspildes, hvis skyldneren underrettes på forhånd om anmodningen om rådighedsfratagelse.

As klage over Skattestyrelsens afgørelse og hendes anmodning om henstand kunne ikke i sig selv føre til, at det ikke var altovervejende sandsynligt, at betingelserne for konkurs var opfyldt.

Skifteretten skal alene foretage en umiddelbar og ikke en fuld prøvelse af, om konkursbetingelserne er opfyldt. Grundlaget for skifterettens prøvelse i den konkrete sag var fyldestgørende og korrekt.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagens baggrund og problemstillinger

Skattestyrelsen traf den 28. september 2023 afgørelse om at forhøje ansættelsen af As skattepligtige indkomst med ca. 11,3 mio. kr. for indkomstårene 2012-2018. Den første rate på ca. 2,9 mio. kr. af skattekravet forfaldt til betaling den 20. december 2023.

Da A efter Gældsstyrelsens påkrav om betaling af beløbet ikke havde betalt det inden påkravsfristens udløb, indgav Gældsstyrelsen den 2. januar 2024 konkursbegæring mod A.

Skifteretten indkaldte A til møde den 22. januar 2024 med henblik på behandling af konkursbegæringen. Denne indkaldelse blev sammen med konkursbegæringen forkyndt for hende den 7. januar 2024.

Mødet i skifteretten blev efterfølgende aflyst, da A oplyste, at hun på dagen for mødet ville befinde sig i Spanien, hvor hendes samlever, B, var død den 29. december 2023.

Gældsstyrelsen indgav den 22. januar 2024 med henvisning til konkurslovens § 26, stk. 1, nr. 4, anmodning om, at A blev frataget rådigheden over bankkonti, aktiebeholdning og en fast ejendom. Gældsstyrelsen bad skifteretten om at underrette A om anmodningen om rådighedsfratagelse, da der efter styrelsens opfattelse var nærliggende risiko for, at hun ville råde over sine aktiver til skade for fordringshaverne.

Skifteretten tog ved kendelse af 26. januar 2024 – uden forudgående underretning af A om anmodningen om rådighedsfratagelse – Gældsstyrelsens anmodning om rådighedsfratagelse til følge i medfør af konkurslovens § 26, stk. 1, nr. 4. A modtog kendelsen den 29. januar 2024. Hun kærede kendelsen, der den 6. marts 2024 blev stadfæstet af landsretten.

Den 22. april 2024 afsagde skifteretten konkursdekret over A, hvilket blev stadfæstet af landsretten den 10. juli 2024.

Sagen angår i første række, om A har retlig interesse i at få prøvet skifterettens afgørelse om rådighedsfratagelse.

I bekræftende fald angår sagen, om betingelserne for rådighedsfratagelse over for A var opfyldt på tidspunktet for skifterettens afgørelse den 26. januar 2024. Hovedspørgsmålet i den forbindelse er, om der kunne ske rådighedsfratagelse uden forudgående underretning af A om Gældsstyrelsens anmodning om rådighedsfratagelse.

Retlig interesse

Som anført afsagde skifteretten den 26. januar 2024 kendelse om rådighedsfratagelse over for A, hvilket landsretten stadfæstede den 6. marts 2024.

Efterfølgende afsagde skifteretten den 22. april 2024 konkursdekret, som blev stadfæstet af landsretten den 10. juli 2024. Ved afsigelsen af konkursdekretet mistede A efter konkurslovens § 29 retten til at råde over sin formue med virkning for boet.

Højesteret bemærker, at den rådighedsfratagelse, der er en følge af konkursdekretet, alene har virkning fra konkursdekretets afsigelse, jf. konkurslovens § 29 og § 32, stk. 1. Hertil kommer, at skifteretten i forbindelse med afsigelse af konkursdekret alene skal tage stilling til, om konkursbetingelserne er opfyldt, og således ikke om en tidligere rådighedsfratagelse efter konkurslovens § 26 er sket med rette. Højesteret finder derfor, at A under denne kæresag har krav på en prøvelse af, om det var med rette, at skifteretten den 26. januar 2024 traf afgørelse om rådighedsfratagelse.

Højesteret tager herefter ikke Gældsstyrelsens afvisningspåstand til følge.

Rådighedsfratagelse

Efter konkurslovens § 26, stk. 1, nr. 4, kan skifteretten – såfremt afgørelse om konkurs ikke straks kan træffes – efter anmodning fra en fordringshaver fratage skyldneren rådighed over ejendele, som kan inddrages under eventuel konkursbehandling, hvis der er fare for, at skyldneren vil råde over ejendele til skade for fordringshaverne. Det følger af bestemmelsens forarbejder, at det er en betingelse for at træffe afgørelse om rådighedsfratagelse, at der er en altovervejende sandsynlighed for, at konkursbegæringen tages til følge, jf. betænkning nr. 606/1971 om konkurs og tvangsakkord s. 86.

Hovedspørgsmålet er, om der kan træffes afgørelse om rådighedsfratagelse efter konkurslovens § 26, stk. 1, nr. 4, uden forudgående underretning af skyldneren om anmodningen herom.

Ved vurderingen af dette spørgsmål må der lægges vægt på, at det hverken af ordlyden af § 26, stk. 1, nr. 4, eller forarbejderne til bestemmelsen følger, at det er en betingelse for rådighedsfratagelse, at skyldneren forud herfor er underrettet om anmodningen om rådighedsfratagelse.

Endvidere må der lægges vægt på, at konkurslovens § 26, stk. 1, nr. 2 og 3 – om rådighedsfratagelse, når skyldneren uden lovligt forfald udebliver fra møde (om konkursbegæringen) i skifteretten eller må antages at holde sig skjult – må bygge på en forudsætning om, at der kan ske rådighedsfratagelse, selv om skyldneren ikke er underrettet om anmodningen herom.

Hertil kommer, at rådighedsfratagelse efter konkurslovens § 26, stk. 1, har til formål at undgå, at konkursen forspildes, f.eks. ved at skyldneren bringer sine aktiver i sikkerhed i udlandet eller afhænder dem, inden der kan afsiges konkursdekret. Det primære hensyn bag bestemmelsen, der således er at beskytte kreditorerne mod en skyldners misbrug, taler for, at der ikke gælder et krav om forudgående underretning om anmodningen om rådighedsfratagelse, når skifteretten finder, at der er fare for, at en skyldner vil råde over sine ejendele til skade for fordringshaverne, jf. konkurslovens § 26, stk. 1, nr. 4.

Ved vurderingen af spørgsmålet om forudgående underretning må det også indgå, at det følger af ordlyden af og forarbejderne til konkurslovens § 26, at bestemmelsen skal forstås i sammenhæng med konkurslovens § 23 om fordringshavers konkursbegæring. Det følger af § 23, stk. 2, at skifteretten straks lader konkursbegæringen forkynde for skyldneren og samtidig med mindst aftens varsel indkalder skyldneren og vedkommende fordringshaver til et møde i skifteretten. Efter § 23, stk. 3, kan forkyndelse af konkursbegæringen undlades, hvis skyldneren på anden måde er gjort bekendt med den. Sammenhængen mellem konkurslovens § 26 og § 23 indebærer, at det er en betingelse for at anvende §

26, at konkursbegæringen er forkyndt, eller at forkyndelse er forsøgt iværksat over for skyldneren.

Endvidere må der lægges vægt på, at det efter forarbejderne til § 26, stk. 1, er en betingelse for at træffe afgørelse om rådighedsfratagelse, at der er en altovervejende sandsynlighed for, at konkursbegæringen tages til følge.

Herudover må der lægges vægt på, at skifteretten efter påstand eller af egen drift til enhver tid kan tilbagegive skyldneren rådighed i det hele eller for en del, jf. konkurslovens § 26, stk. 4, og betænkning nr. 606/1971 om konkurs og tvangsakkord s. 87. Det gælder f.eks., hvis skifteretten anser faren for forringende dispositioner for bortfaldet.

På den anførte baggrund – og når henses til, at A havde fået forkyndt indkaldelsen til mødet den 22. januar 2024 om behandlingen af Gældsstyrelsens konkursbegæring – finder Højesteret, at skifteretten ved kendelsen af 26. januar 2024 med rette traf afgørelse om rådighedsfratagelse over for A uden forudgående underretning om anmodningen om rådighedsfratagelse.

Endvidere finder Højesteret af de grunde, som landsretten har anført, at der på tidspunktet for skifterettens afgørelse om rådighedsfratagelse var en altovervejende sandsynlighed for, at konkursbegæringen ville blive taget til følge. Konkursfordringen havde den fornødne klarhed, uanset at A havde påklaget Skattestyrelsens afgørelse om det skattekrav, som konkursbegæringen var baseret på, og uanset at hun havde søgt om henstand med skattebetalingen.

Herudover finder Højesteret af de grunde, som landsretten har anført, at der forelå bestemte holdepunkter for, at A, inden konkursbegæringen kunne behandles, ville råde over sine ejendele til skade for fordringshaverne.

Endelig finder Højesteret, at skifteretten den 26. januar 2024 havde tilstrækkeligt grundlag for at kunne træffe afgørelse om rådighedsfratagelse.

På denne baggrund tiltræder Højesteret, at betingelserne for rådighedsfratagelse over for A var opfyldt, og stadfæster herefter landsrettens kendelse.

THI BESTEMMES:

Landsrettens kendelse stadfæstes.

Ingen af parterne skal betale kæreomkostninger for Højesteret til den anden part.